

חלק ה': קידום התחרות בתחום הסליקה

17. גישה למתג כרטיסי האשראי³⁹

החלטת הקבינט: הסדרת הגישה למתג כרטיסי האשראי גם לסולק כהגדרתו בסעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981

17.1. מרבית העסקאות בכרטיסי חיוב המבוצעות בישראל מאושרות ונסלקות באמצעות מערכת התשלומים של "שירותים בכרטיסי חיוב" המכונה גם "אשראית" (להלן: המערכת). המערכת מופעלת בידי חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (להלן: "שב"א") אשר הינה חברת שירותים משותפת, כמובן מונח זה בחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, והינה מפוקחת על ידי הפיקוח על הבנקים. המערכת הוכרזה כמערכת תשלומים "מבוקרת" לפי חוק מערכות תשלומים התשס"ח-2008⁴⁰ והינה מפוקחת גם על ידי הפיקוח על מערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל. בהתאם להוראות הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981, שב"א רשאית לעסוק "רק במתן שירותים לתאגידים בנקאיים או ללקוחותיהם"⁴¹.

17.2. תיקון 18 לחוק הבנקאות (רישוי) קבע, כי העיסוק בסליקת שוברים של עסקאות שבוצעו בכרטיסי חיוב מחייב קבלת רישיון מנגיד בנק ישראל, זאת בין היתר בכדי להגביר את התחרות בפעילות הסליקה. על מנת לאפשר הלכה למעשה כניסה של סולקים חדשים לפלח שוק זה, נדרשת התחברות של הסולקים המפוקחים למערכת, באופן ישיר או באמצעות סולק קיים (חיבור עקיף).

17.3. יודגש, כי מטבע הדברים, נגישות אל המתג הינה בעלת רגישות גבוהה מאחר ומתן נגישות רחבה אל המתג וחשיפת דרכי פעולתו יכולים להביא לסיכון למתג ולפעולתו התקינה. לפיכך, עמדת בנק ישראל, כפי שהובעה בפורומים שונים, היא כי נגישות ישירה אל המתג תתאפשר רק לגוף מפוקח ובעל רמת פיקוח נאותה, דוגמת חברות המפוקחות על ידי בנק ישראל (בנקים, תאגידי עזר וסולקים) וכן לבנק הדואר. עיסוקו העיקרי של בנק הדואר הוא בקבלת כספים והעברתם בהיקפים משמעותיים יחסית לכלל פעילות זו במשק.

17.4. על מנת לאפשר גם לסולקים (שאינם תאגידים בנקאיים) להתחבר למערכת יש צורך בתיקון הוראות חוק הבנקאות (רישוי) וכן בתיקון רישיון חברת שב"א שניתן לה על ידי הנגיד, כך שחברת שירותים משותפת תוכל לתת שירותים לא רק לתאגידים בנקאיים וללקוחותיהם, אלא גם לסולק מפוקח ולבנק הדואר⁴². השירותים הספציפיים שינתנו לגופים שאינם תאגידים בנקאיים יקבעו ברישיון שב"א.

המלצה: חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, מתיר כיום לחברת שירותים משותפת לתת שירותים לתאגידים בנקאיים וללקוחותיהם בלבד. מוצע לתקן את החוק כך שיאפשר לחברת שירותים משותפת לתת שירותים גם לגופים נוספים המפוקחים על ידי בנק ישראל ולבנק הדואר.

³⁹ סעיף זה מתייחס למתג כרטיסי האשראי של שב"א ("אשראית") בלבד. המלצות בנושא מתג חלופי יגובשו בנפרד, במסגרת צוות עבודה אחר בבנק ישראל.

⁴⁰ ילקטו פרסומים 6630 מיום 18.7.2013.

⁴¹ סעיף 23 לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981.

⁴² נוסח סעיף 23 לחוק הבנקאות (רישוי), מוצע לאחר תיקון החוק, להיות כדלקמן:

"23. חברת שירותים משותפת תעסוק רק במתן שירותים לתאגידים בנקאיים, לתאגידי עזר, לסולקים כהגדרת סולק בסעיף 36 ולחברת הדואר או ללקוחותיהם של כל אלה, וכן לבנק ישראל".